

SZYMON SZMAK*, KACPER SZMAK**

Data wpływu artykułu do redakcji: 13 maja 2020 r.¹

ODROCZENIE SKUTECZNOŚCI ODSTĄPIENIA OD UMOWY O UDZIAŁ W IMPREZIE TURYSTYCZNEJ — REGULACJA ART. 15K USTAWY COVID-19 W ŚWIETLE DYREKTYWY 2015/2302

1. UWAGI WSTĘPNE

W dniu 4 marca 2021 r. minął już rok od stwierdzenia w Polsce pierwszego przypadku zakażenia wirusem SARS-CoV-2². Należy przypomnieć, że od 14 marca

* Autor jest doktorem nauk prawnych, stypendystą Georg August Universität w niemieckiej Getyndze, licencjonowanym brokerem ubezpieczeniowym, magistrem europeistyki; ORCID: 0000-0002-7477-264X.

** Autor jest radcą prawnym (OIRP w Toruniu), stypendystą Georg August Universität w niemieckiej Getyndze, magistrem europeistyki.

¹ Niniejszy artykuł został przekazany do redakcji „Transformacji Prawa Prywatnego” w maju 2020 r. Z uwagi na dynamikę opisywanego problemu artykuł był aktualizowany w lipcu 2020 r. i marcu 2021 r. Dla porządku wskazuje się wybrane materiały, które ukazały się przed publikacją niniejszego tekstu, a poruszają kwestie związane z tematyką opracowania: J. Bieluk: *Nadzwyczajna zmiana stosunków i jej wpływ na zobowiązania (klauzula rebus sic stantibus). Komentarz praktyczny z orzecznictwem*, Warszawa 2020; P. Cybula: *Prawidłowa implementacja prawa unijnego czy wsparcie przedsiębiorców? O dylematach regulacyjnych w czasach COVID-19 na przykładzie problemu terminu zwrotu przedpłat podróżnym przez organizatorów turystyki*, *Problemy Współczesnego Prawa Międzynarodowego* 2021, vol. XIX, s. 45–70; P. Furmanek, A. Kardyś: *Wpływ epidemii COVID-19 na wykonywanie umów (w:) Zmiany w podatkach i księgowości 2020 z uwzględnieniem tarcz antykrzysowych*, pod red. A. Holdy, Warszawa 2020; N. Krej: *COVID-19. Ustawy antykrzysowe. Zbiór przepisów z omówieniem*, Warszawa 2020; K. Marak: *Regulacje prawne wprowadzone w celu przeciwdziałania skutkom epidemii wirusa SARS-CoV-2 w zakresie wykonania umów o udział w imprezie turystycznej oraz skutki tych regulacji dla organizatorów turystyki i podróżnych*, *IUSTITIA* 2020, nr 4, s. 201–210; K. Stradomska-Balcerzyk: *Kształtowanie cywilnoprawnych stosunków zobowiązaniowych w świetle ustawodawstwa epidemicznego*, *Monitor Prawniczy* 2020, nr 17, s. 898.

² Serwis Rzeczypospolitej Polskiej: *Pierwszy przypadek koronawirusa w Polsce*, 4.03.2020 r., <https://www.gov.pl/web/zdrowie/pierwszy-przypadek-koronawirusa-w-polsce> (dostęp: 2 maja 2020 r.).

2020 r. rozporządzeniem Ministra Zdrowia³ wprowadzono stan zagrożenia epidemicznego w Polsce, który ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi⁴ definiuje jako sytuację prawną wprowadzoną na danym obszarze w związku z ryzykiem wystąpienia epidemii w celu podjęcia określonych w ustawie działań zapobiegawczych. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie zakazów w ruchu lotniczym wprowadzono co do zasady zakaz wykonywania lądowania cywilnych statków powietrznych na lotniskach wpisanych do rejestru lotnisk cywilnych i lądowiskach wpisanych do ewidencji lądowisk Rzeczypospolitej Polskiej lotów międzynarodowych przewożących pasażerów⁵. W dniu 20 marca 2020 r. ogłoszono obowiązywanie stanu epidemii. Zgodnie z § 3a ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii⁶ zakazano co do zasady przemieszczania się osób na obszarze całego kraju⁷.

Wspomniane obostrzenia, uzasadnione bezpieczeństwem obywateli RP, jak również obawy samych konsumentów skutkowały, jeżeli nie całkowitym, to istotnym ograniczeniem w prowadzeniu działalności przez podmioty branży turystycznej. Między innymi do tych podmiotów skierowane zostały przepisy tzw. tarczy antykryzysowej mające na celu wsparcie o charakterze finansowym w czasie wymuszonego sytuacją epidemiczną zawieszenia działalności⁸. Celem niniejszego artykułu jest analiza konkretnego rozwiązania legislacyjnego uregulowanego w przepisie art. 15k ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób

³ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego, Dz. U. poz. 433.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1239, 1495.

⁵ Zob. § 1 przedmiotowego rozporządzenia — z wyjątkiem lotów: 1) którymi przewożone są osoby, o których mowa w § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie czasowego zawieszenia lub ograniczenia ruchu granicznego na określonych przejściach granicznych (Dz. U. poz. 435), powracające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej statkami powietrznymi wycarterowanymi na zlecenie organizatorów turystyki lub podmiotu działającego na ich zlecenie przed dniem 15 marca 2020 r. lub na zlecenie Prezesa Rady Ministrów; 2) o których mowa w art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. — Prawo lotnicze; 3) czarterowych realizowanych przez obcych przewoźników lotniczych, które będą wykonywane na zlecenie państw obcych, w celu powrotu ich obywateli.

⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 491, przepis w brzmieniu rozporządzenia z dnia 24 marca 2020 r. (Dz. U. poz. 522), które wszedł w życie 24 marca 2020 r.

⁷ Z wyjątkiem przemieszczania się danej osoby w celu: 1) wykonywania czynności zawodowych lub zadań służbowych, lub pozarolniczej działalności gospodarczej, lub prowadzenia działalności rolniczej lub prac w gospodarstwie rolnym, oraz zakupu towarów i usług z tym związanych; 2) zaspokajania niezbędnych potrzeb związanych z bieżącymi sprawami życia codziennego, w tym uzyskania opieki zdrowotnej lub psychologicznej, tej osoby, osoby jej najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 k.k., a jeżeli osoba przemieszczająca się pozostaje we wspólnym pożyciu z inną osobą — także osoby najbliższej osobie pozostającej we wspólnym pożyciu, oraz zakupu towarów i usług z tym związanych; 3) wykonywania ochotniczo i bez wynagrodzenia świadczeń na rzecz przeciwdziałania skutkom COVID-19, w tym w ramach wolontariatu; 4) sprawowania lub uczestniczenia w sprawowaniu kultu religijnego, w tym czynności lub obrzędów religijnych.

⁸ Serwis Rzeczypospolitej Polskiej: *Tarcza antykryzysowa*, <https://www.gov.pl/web/tarczaantykryzysowa/> wyszukaj-wsparcie-dla-swojej-firmy (dostęp: 12 maja 2020 r.).

zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁹. Niniejszy przepis w istotny sposób modyfikuje regulację prawną dotyczącą odstąpienia od umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej wynikającą z przepisów art. 47 ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych¹⁰. Przedmiotowe przepisy ustawy turystycznej stanowią natomiast implementację art. 12 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych¹¹. Nie ulega wątpliwości, że wzajemne relacje powyżej opisanych norm prawnych wymagają szczegółowej interpretacji i oceny jakości techniki prawodawczej, co zostanie przedstawione w kolejnych punktach artykułu.

2. REGULACJE DYREKTYWY 2015/2302 GWARANTUJĄCE OCHRONĘ KONSUMENTA W RAZIE ODSTĄPIENIA OD UMOWY PRZED ROZPOCZĘCIEM IMPREZY TURYSTYCZNEJ

W dniu 25 listopada 2015 r. przyjęta została przez unijnego prawodawcę dyrektywa w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, która zmieniła rozporządzenie nr 2006/2004¹² i dyrektywę 2011/83/UE¹³, uchylając przy tym dyrektywę 90/314/EWG¹⁴. Celem niniejszego aktu prawa europejskiego jest przyczynienie się do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i osiągnięcia wysokiego i jak najbardziej jednolitego poziomu ochrony konsumentów¹⁵. Dyrektywa ma co do zasady zastosowanie do imprez turystycznych oferowanych do sprzedaży lub sprzedawanych podróżnym przez przedsiębiorców oraz do powiązanych usług turystycznych, których zamawianie jest ułatwiane podróżnym przez przedsiębiorców¹⁶.

⁹ Dz. U. poz. 374; dalej: ustawa COVID-19; art. 15k wprowadzony ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 568.

¹⁰ T.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 548; dalej: ustawa turystyczna.

¹¹ Dz. Urz. UE L 326, s. 1; dalej: dyrektywa.

¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów („rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów”), Dz. Urz. UE L 364, s. 1.

¹³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, Dz. Urz. UE L 304, s. 18.

¹⁴ Dyrektywa Rady z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek, Dz. Urz. UE L 158, s. 59.

¹⁵ Art. 1 dyrektywy.

¹⁶ Art. 2 ust. 1 dyrektywy — z wyjątkiem a) imprez turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych trwających krócej niż 24 godziny, chyba że obejmują one zakwaterowanie; b) imprez turystycznych oraz powią-

Należy wskazać, że przepisy dyrektywy 2015/2302 posiadają bezwzględnie obowiązujący charakter¹⁷. Organizator imprezy turystycznej albo inny przedsiębiorca¹⁸ branży turystycznej nie mogą zwolnić się z obowiązków nałożonych przez dyrektywę, a podróżni¹⁹ nie mogą zrzec się przyznaných im praw. Wszelkie porozumienia umowne lub oświadczenia podróżnego, które bezpośrednio lub pośrednio prowadzą do zrzeczenia się lub ograniczenia przyznaných im praw albo mają na celu obejście stosowania niniejszej dyrektywy, nie są wiążące dla podróżnego²⁰. W myśl art. 2 ust. 3 dyrektywa nie narusza krajowego prawa umów, między innymi przepisów dotyczących ważności zawierania lub skutków umowy, w zakresie, w jakim aspekty ogólnego prawa umów nie są regulowane w niniejszej dyrektywie²¹.

Co istotne, zgodnie z jej art. 4 państwa członkowskie nie mogą co do zasady utrzymywać ani wprowadzać do swojego prawa krajowego przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie, w tym również przepisów surowszych lub łagodniejszych, prowadzących do zróżnicowanego poziomu ochrony podróżnych²².

Kluczowe dla tematyki niniejszego artykułu przepisy zawarte zostały w art. 12 dyrektywy opisanym jako „Rozwiązanie umowy o udział w imprezie turystycznej oraz prawo do odstąpienia przed rozpoczęciem imprezy turystycznej”²³. Zgodnie z ust. 1 państwa członkowskie gwarantują podróżnemu prawo rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. W przypadku, gdy podróżny rozwiąże umowę zgodnie z niniejszym ustępem, może być zobowiązany do zapłacenia odpowiedniej i możliwej do uzasadnienia opłaty za rozwiązanie na rzecz organizatora. Podróżny ma również prawo do rozwiązania umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie w przypadku nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności występujących w miejscu docelowym lub jego najbliższym sąsiedztwie, które to okoliczności w znaczącym stopniu wpływają na realizację imprezy turystycznej lub które w znaczącym stopniu wpływają na przewóz pasażerów do miej-

zanych usług turystycznych, które są odpowiednio oferowane oraz których zamawianie jest ułatwiane okazjonalnie i na zasadach niekomercyjnych, i wyłącznie ograniczonej grupie podróżnych; c) imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych nabywanych na podstawie umowy ogólnej o zorganizowanie podróży służbowej zawieranej pomiędzy przedsiębiorcą a inną osobą fizyczną lub prawną działającą w celach związanych z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wykonywaniem wolnego zawodu (art. 2 ust. 2 dyrektywy).

¹⁷ Zob. K. Wójcik: *Polisa dla turystów obowiązkowa*, Rzeczpospolita, Prawo co Dnia z 5 października 2016 r.

¹⁸ Por. definicje organizatora zgodnie z art. 3 pkt 8 dyrektywy, imprezy turystycznej zgodnie z art. 3 pkt 2 dyrektywy, przedsiębiorcy zgodnie z art. 3 pkt 7 dyrektywy.

¹⁹ Por. definicję podróżnego zgodnie z art. 3 pkt 6 dyrektywy.

²⁰ Art. 23 dyrektywy.

²¹ M. Nesterowicz: *Umowa o podróż (w:) System prawa prywatnego, t. 7, Prawo zobowiązań — część szczegółowa*, pod red. J. Rąjskiego, Warszawa 2018, s. 1163–1164.

²² A. Kosińska-Madera: *Treść umowy o usługi turystyczne w kontekście zmian przepisów dotyczących imprez turystycznych*, Ius Novum 2018, nr 1, s. 37–39.

²³ Kwestie terminologiczne dotyczące rozwiązania umowy oraz odstąpienia od umowy zostaną omówione w punkcie traktującym o przepisach polskiej ustawy turystycznej.

sca docelowego. W takiej sytuacji podróżny jest uprawniony do pełnego zwrotu wszelkich wpłat dokonanych z tytułu imprezy turystycznej, ale nie ma prawa do dodatkowej rekompensaty²⁴. Analogiczne uprawnienie do rozwiązania umowy przysługuje organizatorowi w sytuacji, gdy liczba osób, które zgłosiły się do udziału w imprezie turystycznej, jest mniejsza niż minimalna liczba osób podana w umowie, a organizator powiadomił podróżnego o rozwiązaniu umowy w terminie określonym w umowie lub gdy organizator nie ma możliwości zrealizowania umowy z powodu nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności i powiadomił podróżnego o rozwiązaniu umowy bez zbędnej zwłoki przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, z zastrzeżeniem obowiązku dokonania pełnego zwrotu podróżnemu wszelkich wpłat dokonanych z tytułu imprezy turystycznej, bez ponoszenia odpowiedzialności za dodatkową rekompensatę²⁵.

Prawodawca unijny w motywie 31 preambuły dyrektywy zawarł przykładowe wyliczenie wspomnianych nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności. Zaliczono do nich działania wojenne, inne poważne problemy związane z bezpieczeństwem, takie jak terroryzm, znaczące zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, takie jak wybuch epidemii poważnej choroby w docelowym miejscu podróży, lub katastrofy naturalne, takie jak powódzie lub trzęsienia ziemi, lub warunki pogodowe uniemożliwiające bezpieczną podróż do miejsca docelowego uzgodnionego w umowie o udział w imprezie turystycznej. Przy ocenie, czy dane okoliczności mają nieuniknione i nadzwyczajny charakter, należy stosować kryteria obiektywne. Komisja Europejska wskazała wprost, że może odnosić się to do epidemii w przypadku wirusa Zika²⁶. Bez wątplenia należy zatem uznać, że wybuch epidemii COVID-19 w miejscu docelowym imprezy turystycznej wypełnia przesłanki „nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności” będących podstawą rozwiązania umowy przez podróżnego lub organizatora.

Rozwiązanie umowy w powyżej opisanych sytuacjach obliuguje organizatora do zwrotu wszelkich płatności dokonanych przez podróżnego z tytułu danej imprezy turystycznej, pomniejszone o odpowiednią opłatę za rozwiązanie umowy. Co istotne, prawodawca unijny, nakładając na organizatora obowiązek dokonania takiego zwrotu bez zbędnej zwłoki, wprowadził dodatkowo maksymalny termin, który wynosi 14 dni od rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej²⁷. Z treści tego uregulowania jasno wynika, że państwa członkowskie nie mają kompetencji do przedłużenia przedmiotowego terminu.

²⁴ Art. 12 ust. 2 dyrektywy, motyw 31 preambuły dyrektywy.

²⁵ Art. 12 ust. 3 dyrektywy, motyw 32 preambuły dyrektywy.

²⁶ *Transposition of Directive (EU) No 2015/2302 on Package Travel and Linked Travel Arrangements, Workshop with Member States on 16 February 2017*, s. 20, http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=35324 (dostęp: 6 listopada 2018 r.), za: K. Kryła-Cudna: *Art. 47 [Odstąpienie od umowy o udział w imprezie turystycznej]* (w:) *Ustawa o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych. Komentarz*, pod red. K. Osajdy, Legalis 2019.

²⁷ Art. 12 ust. 4 dyrektywy.

W dniu 19 marca 2020 r. Komisja Europejska opublikowała na swoich stronach internetowych oświadczenie dotyczące dyrektywy w kontekście pandemii COVID-19. Komisja przypominała, że „nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności” oznaczają sytuację poza kontrolą strony, która się na nią powołuje i której konsekwencji nie można było uniknąć, nawet jeśli zostały podjęte wszelkie rozsądne środki. Komisja wskazała, że znaczące zagrożenie dla zdrowia ludzi w postaci wybuchu poważnej choroby, takiej jak COVID-19, w miejscu podróży lub w jego bezpośrednim otoczeniu stanowi takie nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności. Oficjalne ostrzeżenie władz krajowych dotyczące podróży należy uznać za istotną wskazówkę co do faktu, że umowa o udział w imprezie turystycznej może zostać rozwiązana z powodu nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności mających wpływ na odbycie podróży. Dotyczy to również przypadków, w których władze krajowe wprowadzają zakaz odbywania określonych podróży lub przemieszczania się osób w sposób faktycznie uniemożliwiający wykonanie umowy o udział w imprezie turystycznej. Komisja podkreśliła, że w takich przypadkach zarówno podróżny, jak i organizator mają prawo do rozwiązania umowy, a podróżnemu przysługuje zwrot wszelkich płatności w ciągu 14 dni od rozwiązania umowy. Mając na względzie problemy z utrzymaniem płynności finansowej przez organizatorów imprez turystycznych spowodowanych brakiem nowych rezerwacji w połączeniu z wnioskami o zwrot kosztów, Komisja zalecała podróżnym rozważenie przełożenia terminu imprezy poprzez przyjęcie od organizatora tzw. vouchera objętego ochroną na wypadek niewypłacalności. Nie może to jednak wykluczyć prawa podróżnego do otrzymania pełnego zwrotu uiszczonych kwot w przypadku, gdy nie skorzysta z takiego vouchera²⁸.

3. PRZEPISY USTAWY TURYSTYCZNEJ DOTYCZĄCE ODSTĄPIENIA OD UMOWY PRZED ROZPOCZĘCIEM IMPREZY TURYSTYCZNEJ

Regulacje dyrektywy 2015/2302 zostały implementowane do polskiego porządku prawnego w postaci przepisów ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych. Ustawa ta uchyliła wiele aktów prawnych mających zastosowanie do działalności w sferze turystyki²⁹. Zgodnie z art. 4 pkt 2 ustawy przez „imprezę turystyczną” należy rozumieć połączenie co najmniej dwóch różnych rodzajów usług turystycznych na potrzeby tej samej podróży lub wakacji, spełniające warunki, o których mowa w art. 5 ust. 1 ustawy. Definicja „podróżnego” zosta-

²⁸ Komisja Europejska, *Information on the package travel directive in connection with the COVID-19*, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_info_ptd_19.3.2020.pdf (dostęp: 2 maja 2020 r.).

²⁹ Por. szerzej na temat stanu prawnego sprzed wejścia w życie ustawy turystycznej: M. Nesterowicz: *Prawo turystyczne*, Warszawa 2016, s. 62–106.

ła zawarta w art. 4 pkt 6 ustawy i obejmuje ona każdego, kto chce zawrzeć umowę lub jest uprawniony do podróżowania na podstawie umowy zawartej w zakresie stosowania ustawy. Natomiast „organizatorem turystyki” w rozumieniu ustawy jest przedsiębiorca turystyczny, który tworzy i sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne, bezpośrednio lub za pośrednictwem innego przedsiębiorcy turystycznego lub razem z innym przedsiębiorcą turystycznym lub przedsiębiorca turystyczny, który przekazuje dane podróżnego innemu przedsiębiorcy turystycznemu³⁰.

Zasady odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej zostały uregulowane w przepisach art. 47, które stanowią bezpośrednią transpozycję przepisów dyrektywy³¹. W tym miejscu należy poczynić uwagę terminologiczną. Otóż zarówno w polskim tłumaczeniu dyrektywy (w odniesieniu do podróżnego i organizatora), jak i w samej ustawie (w odniesieniu jedynie do organizatora) pojawia się termin „rozwiązanie umowy”. W doktrynie sformułowanie to uważa się za nietrafne, ponieważ rozwiązanie umowy odnosi się do zakończenia stosunku zobowiązaniowego przez obie strony. Ustawodawca powinien raczej użyć określenia „odstąpienie od umowy” przez organizatora turystyki³².

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy turystycznej podróżny może odstąpić od umowy o udział w imprezie turystycznej niezależnie od przyczyny w każdym czasie przed jej rozpoczęciem. W takim przypadku podróżny musi się liczyć z obowiązkiem uiszczenia opłaty na rzecz organizatora turystyki, której wysokość będzie uzależniona od momentu złożenia oświadczenia o odstąpieniu³³. Bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty podróżny ma prawo odstąpić od umowy w każdym czasie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w przypadku wystąpienia nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności występujących w miejscu docelowym lub jego najbliższym sąsiedztwie, które mają znaczący wpływ na realizację imprezy turystycznej lub przewóz podróżnych do miejsca docelowego. Podróżny może żądać wyłącznie zwrotu wpłat dokonanych z tytułu imprezy turystycznej, bez odszkodowania lub zadośćuczynienia w tym zakresie³⁴. Na marginesie należy dodać, że podróżnemu nie przysługuje prawo odstąpienia od umowy, jeżeli zachodzi tylko niemożliwość świadczenia w uzgodnionym terminie, w przypadku gdy rezultat zostanie osiągnięty z niewielkim opóźnieniem, a więc gdy ma miejsce tzw. niemożliwość przemijająca³⁵.

Z kolei organizator turystyki może rozwiązać umowę o udział w imprezie turystycznej i dokonać pełnego zwrotu podróżnemu wpłat dokonanych z tytułu imprezy turystycznej, bez dodatkowego odszkodowania lub zadośćuczynienia, jeżeli

³⁰ Art. 4 pkt 8 ustawy turystycznej.

³¹ Szerzej: *Komentarz do ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych*, pod red. D. Borka i H. Zawistowskiej, Gdańsk 2020, s. 403–484.

³² K. Kryła-Cudna: *Art. 47...*, *op. cit.*

³³ Por. szerzej: M. Nesterowicz: *Umowa o podróż, op. cit.*, s. 1197.

³⁴ Art. 47 ust. 4 ustawy turystycznej.

³⁵ M. Nesterowicz: *Umowa o podróż, op. cit.*, s. 1198.

liczba osób, które zgłosiły się do udziału w imprezie turystycznej, jest mniejsza niż minimalna liczba osób podana w umowie o udział w imprezie turystycznej, a organizator turystyki powiadomił podróżnego o rozwiązaniu umowy o udział w imprezie turystycznej w terminie określonym w tej umowie³⁶. W takim przypadku organizator związany jest ustawowymi terminami³⁷. Organizator ma również prawo rozwiązać umowę, jeżeli nie może jej zrealizować z powodu nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności i powiadomił podróżnego o rozwiązaniu umowy o udział w imprezie turystycznej niezwłocznie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej³⁸.

W myśl art. 4 pkt 15 ustawy turystycznej przez „nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności” należy rozumieć sytuację pozostającą poza kontrolą strony powołującej się na taką sytuację, której skutków nie można było uniknąć, nawet gdyby podjęto wszelkie rozsądne działania. Okoliczności te co do zasady nie odnoszą się do sytuacji dotyczących konkretnego podróżnego, takich jak nagła choroba czy śmierć członka rodziny³⁹.

Zgodnie z art. 47 ust. 6 ustawy turystycznej organizator turystyki dokonuje zwrotu poniesionych przez podróżnego opłat i wpłat w terminie 14 dni od dnia rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej.

4. ARTYKUŁ 15K USTAWY COVID-19 — CHARAKTERYSTYKA I OCENA REGULACJI

Dnia 31 marca 2020 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, zwanej „tarczą antykryzysową”. Wprowadzając przepisy art. 15k do „tarczy”, polski ustawodawca istotnie zmodyfikował zasady odstąpienia od umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w związku z wybuchem epidemii koronawirusa. Skuteczność odstąpienia od umowy przez podróżnego w reżimie art. 47 ust. 4 ustawy turystycznej, jak również przez organizatora turystyki w reżimie art. 47 ust. 5 pkt 2 tej ustawy pozostającego w bezpośrednim związku z wybuchem epidemii wirusa SARS-CoV-2 została odroczone o 180 dni od dnia powiadomienia przez daną stronę umowy⁴⁰. Alternatywnie podróżnemu

³⁶ Art. 47 ust. 5 pkt 1 ustawy turystycznej.

³⁷ Powiadomienie nie później niż na a) 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej trwającej ponad sześć dni, b) siedem dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej trwającej od dwu do sześciu dni, c) 48 godzin przed rozpoczęciem imprezy turystycznej trwającej krócej niż dwa dni.

³⁸ Art. 47 ust. 5 pkt 2 ustawy turystycznej.

³⁹ K. Kryła-Cudna: *Art. 47..., op. cit.*

⁴⁰ Art. 15k ust. 1 ustawy COVID-19.

przyznano prawo do otrzymania od organizatora turystyki vouchera (o wartości nie niższej niż kwota wpłacona na poczet realizacji dotychczasowej umowy o imprezę turystyczną)⁴¹ do realizacji na poczet przyszłych imprez turystycznych w ciągu roku od dnia, w którym miała się odbyć impreza turystyczna⁴². Zgodnie z art. 101 pkt 2 lit. f ustawy COVID-19 powyżej opisane rozwiązania uzyskały moc prawną od dnia 13 marca 2020 r. Dodatkowo, w przypadku gdy organizator turystyki nie dokonał zwrotu poniesionych przez podróżnego opłat lub wpłat, a termin na ich dokonanie nie upłynął przed dniem 13 marca 2020 r., przepisy art. 15k stosuje się odpowiednio⁴³.

Poszczególne elementy, jak i aspekty powyższej regulacji wymagają poczynienia szczególnych uwag. Po pierwsze, należy zanalizować przepisy intertemporalne, które wbrew zasadzie *lex retro non agit* nadały moc obowiązującą art. 15k od dnia 13 marca 2020 r. Warto przypomnieć, że w tym dniu wprowadzono wspomniane w uwagach wstępnych artykułu zakaz wykonywania lądowania cywilnych statków powietrznych na lotniskach wpisanych do rejestru lotnisk cywilnych i lądowiskach wpisanych do ewidencji lądowisk Rzeczypospolitej Polskiej lotów międzynarodowych przewożących pasażerów. Początek obowiązywania nowych regulacji został przesunięty faktycznie o dodatkowe 14 dni z uwagi na normę z art. 31h. Wydaje się zatem, że jedynym celem takiego zabiegu prawodawczego było jak najszersze objęcie przypadków odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej związanych z wybuchem epidemii koronawirusa, a co za tym idzie — istotne złagodzenie obowiązku dokonania zwrotu wpłat w ciągu 14 dni od momentu odstąpienia od umowy.

Kolejnym aspektem, na który należy zwrócić uwagę, jest określony przez ustawodawcę czas odroczenia skuteczności odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej. Zgodnie z komentowanym przepisem odstąpienie od umowy będzie skuteczne dopiero po upływie 180 dni, tj. pół roku od złożenia oświadczenia. Biorąc pod uwagę specyfikę działalności turystycznej, w tym czas trwania takich imprez, czas ten wydaje się rażąco długi. Należy stwierdzić, że intencją prawodawcy było „zamrożenie” wpłat dokonanych przez podróżnych, które mogły być spożytkowane przez organizatorów turystyki w długim okresie od wybuchu epidemii.

Zastosowaną przez ustawodawcę konstrukcję prawną, na potrzeby niniejszego artykułu nazwaną odroczeniem skuteczności odstąpienia od umowy, trudno odnieść do jakichkolwiek instytucji obowiązujących na gruncie przepisów prawa cywilnego, oprócz daleko idącej analogii do okresu wypowiedzenia umowy⁴⁴. W praktyce skutek wynikający z odstąpienia od umowy nastąpi (w takim przypadku umowę uznaje się za niezawartą) długo po planowanym terminie imprezy turystycznej — na

⁴¹ Środki odpowiadające wpłatom na poczet realizacji umów o imprezy turystyczne podlegają ochronie na wypadek niewypłacalności organizatora turystyki — art. 15k ust. 4 ustawy COVID-19.

⁴² Art. 15k ust. 2 i 3 ustawy COVID-19.

⁴³ Art. 31h ustawy COVID-19.

⁴⁴ Por. np. ustawowe okresy wypowiedzenia dla umowy najmu — art. 673 § 2 k.c.

przykład w styczniu 2020 r. podróżny zawarł umowę dotyczącą imprezy mającej się odbyć w maju 2020 r. i wpłacił zaliczkę; w marcu 2020 r. organizator złożył oświadczenie o odstąpieniu od umowy; dopiero we wrześniu 2020 r. ma nastąpić skutek odstąpienia i zwrot zaliczki. Specyficzny stosunek prawny powstały na gruncie przepisów art. 15k ustawy COVID-19 zakłada trwanie umowy o udział w imprezie turystycznej z perspektywą niewykonania jej ze strony organizatora. Konsekwencją takiego stanu prawnego jest sposobność dysponowania przez organizatora środkami podróżnego bez żadnego świadczenia wzajemnego na rzecz konsumenta. Wydaje się, że dalsze rozważania w przedmiocie zastosowanego przez ustawodawcę rozwiązania nie mają uzasadnionych podstaw prawnych. Przedmiotowa instytucja została bowiem wprowadzona *ad hoc*, jedynie w celu zakamuflowanego wydłużenia maksymalnego terminu zwrotu wpłat określonego w przepisie art. 12 ust. 4 dyrektywy, co wskazuje jednak na świadomość ustawodawcy co do sprzeczności z prawem unijnym jakiegokolwiek prolongaty maksymalnego terminu czternastodniowego. W istocie ustawa COVID-19 daje organizatorowi podstawę prawną do zwrotu uiszczonych zaliczek w ciągu 194 dni od złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy o udział w imprezie turystycznej.

Z powyższych rozważań bezsprzecznie wynika, że ustawodawca poprzez wyposażenie organizatora w instytucję odroczenia odstąpienia od umowy istotnie wzmocnił jego i tak uprzywilejowaną pozycję w stosunku zobowiązaniowym łączącym go z podróżnym-konsumentem. Nie zaproponowano przynajmniej jakiegos kompromisowego rozwiązania, które osłabiłoby wrażenie działania państwa jedynie w interesie określonej grupy przedsiębiorców. Utrzymując dłuższy niż narzucony przez dyrektywę termin zwrotu opłat uiszczonych przez podróżnych, ustawodawca mógłby zobowiązać organizatorów turystyki do zapłaty oprócz uiszczonych zaliczek również kwoty odpowiadającej odsetkom w ustalonej wysokości. Za takie kompromisowe rozwiązanie trudno uznać alternatywne oferowanie podróżnym voucherów, co z uwagi na niepewność sytuacji związanej z pandemią nie daje podróżnym jakiegokolwiek gwarancji spełnienia świadczenia przez organizatora turystyki oraz wysokości jego ceny. Należy również wziąć pod uwagę ryzyko niewypłacalności danych biur podróży, które nie będą w stanie dokonać zwrotów na normalnych zasadach.

Na podstawie powyższych rozważań należy wysnuć wniosek, że regulacja art. 15k ustawy COVID-19 pozostaje w rażącej sprzeczności z przepisami dyrektywy. Zatem alternatywą dla oczekiwania przez podróżnego na zwrot środków mogłoby być skierowanie pozwu o zapłatę przeciwko organizatorowi. W ramach takiego postępowania pełnomocnik podróżnego miałby uprawnienie do złożenia wniosku do sądu o zwrócenie się z pytaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przedmiocie wykładni art. 12 ust. 4 dyrektywy. Zgodnie z art. 267 traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁴⁵ sąd krajowy może zwrócić się

⁴⁵ Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016 r.

do Trybunału z wnioskiem o rozpatrzenie pytania o ważności i wykładni aktów przyjętych przez instytucje unijne w przypadku, gdy uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku⁴⁶. Stanowiłoby to podstawę do fakultatywnego zawieszenia postępowania z urzędu⁴⁷. Jednakże z praktycznego punktu widzenia takie rozwiązanie mogło wydawać się mało efektywne, z uwagi na ograniczenia w funkcjonowaniu organów wymiaru sprawiedliwości wprowadzane poprzez zarządzenia prezesów danych sądów, na podstawie art. 15zżs ust. 6 ustawy COVID-19, zgodnie z którym w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID nie przeprowadza się rozpraw ani posiedzeń jawnych, z wyjątkiem rozpraw i posiedzeń jawnych w sprawach pilnych⁴⁸.

Na potwierdzenie powyższych wniosków, w dniu 2 lipca 2020 r. Komisja Europejska na podstawie art. 258 traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wezwała Polskę oraz dziewięć innych państw członkowskich do usunięcia uchybienia w zakresie naruszenia art. 12 ust. 4 dyrektywy (numer naruszenia dotyczący Rzeczypospolitej Polskiej: 20202248). Komisja podkreśliła, że przepisy krajowe tych państw naruszają prawo Unii w zakresie praw konsumentów i podróżnych, które zachowują ważność w „obecnym bezprecedensowym kontekście”, a krajowe środki wspierające branżę turystyczną nie mogą ich ograniczać. Zgodnie z komunikatem Komisji zainteresowanym państwom członkowskim wyznaczono termin dwu miesięcy na udzielenie odpowiedzi i zastosowanie niezbędnych środków w celu wyeliminowania uchybień. W przeciwnym razie Komisja mogła podjąć decyzję o przesłaniu uzasadnionych opinii⁴⁹.

W komunikacie z dnia 30 października 2020 r. Komisja Europejska poinformowała, że „podjęła [...] decyzję o zamknięciu postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego [w związku z przepisami krajowymi tych państw, które naruszają przepisy UE dotyczące praw związanych z imprezami turystycznymi] przeciwko Czechom, Grecji, Francji, Włochom, Polsce i Portugalii, ponieważ państwa te zmieniły swoje przepisy lub wprowadzone przez nie przepisy wygasły”⁵⁰. Zgodnie z treścią art. 36a ustawy COVID-19, wprowadzonego ustawą z dnia 17 września 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych

⁴⁶ Por. szerzej M. Szpunar: *Art. 267 (w:) Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Komentarz*, t. III, pod red. D. Kornobis-Romanowskiej, J. Łacny, A. Wróbla, Warszawa 2012.

⁴⁷ Art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c.

⁴⁸ Art. 14a ust. 4 i 5 ustawy COVID-19.

⁴⁹ Komisja Europejska: *Cykl dotyczący postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom, lipiec 2020*, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/inf_20_1212 (dostęp: 6 lipca 2020 r.); Komisja Europejska: *Decyzje w sprawie naruszeń*, https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?typeOfSearch=false&active_only=0&noncom=0&r_dossier=&decision_date_from=&decision_date_to=&EM=PL&title=&submit=Search&lang_code=pl (dostęp: 6 lipca 2020 r.).

⁵⁰ Komisja Europejska: *Postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego: główne decyzje podjęte w październiku*, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/inf_20_1687 (dostęp: 30 października 2020 r.).

chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw⁵¹, powiadomienie przez podróżnego o odstąpieniu od umowy o udział w imprezie turystycznej lub powiadomienie o rozwiązaniu umowy o udział w imprezie turystycznej przez organizatora turystyki w trybie oraz ze skutkiem określonym w art. 15k ust. 1 możliwe jest do dnia 1 października 2020 r. Należy również podkreślić, że wspomniana nowelizacja ustawy COVID-19 wprowadziła możliwość ubiegania się przez organizatorów turystyki o wypłatę na rzecz podróżnego środków pieniężnych wpłaconych na poczet imprezy turystycznej, składając wniosek do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego⁵², co w praktyce oznaczało brak bezpośredniego świadczenia przez organizatorów zaległych zwrotów. Wielu podróżnym zagwarantowano zwrot środków, ale często już po ustawowym terminie 194 dni. Zgodnie z informacją zamieszczoną na stronie Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, na dzień 8 marca 2021 r. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny wypłacił podróżnym ponad 223 miliony złotych, których imprezy turystyczne odwołano z powodu pandemii koronawirusa. Ostatnim dniem rozpatrywania wniosków był dzień 22 marca 2021 r.⁵³

Motywy wprowadzenia regulacji art. 15k ustawy COVID-19 odnoszących się do odroczenia skuteczności odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej było zgodnie z autorami uzasadnienia projektu ustawy „powstrzymanie w najbliższych dniach i tygodniach lawinowego ogłaszania niewypłacalności przez organizatorów turystyki, a tym samym uniknięcie setek tysięcy poszkodowanych klientów”⁵⁴. Projektodawca przewidywał, że terminy wielu imprez turystycznych zostaną przeniesione na przyszłość, uwypuklając rolę proponowanego rozwiązania dotyczącego voucherów⁵⁵. Pozytywnie należy ocenić aktywność państwa w przedmiocie ochrony podmiotów branży turystycznej przed kryzysem wywołanym epidemią koronawirusa. Wydaje się jednak, że obok ogólnych rozwiązań „tarczy antykryzysowej” dla przedsiębiorców, regulacja w istocie pozwalająca na zatrzymanie przez organizatorów turystyki środków podróżnych naruszała interes konsumentów. Z pola widzenia ustawodawcy całkowicie umknął aspekt sytuacji finansowej podróżnych, którzy z pewnością również odczuli skutki kryzysu gospodarczego.

Jak wykazano powyżej, przepisy art. 15k ustawy COVID-19 modyfikujące odpowiednie normy ustawy turystycznej są niezgodne z jednoznacznymi przepisami dyrektywy (abstrahując od wątpliwości konstytucyjnych, co jednak przekracza

⁵¹ Dz. U. poz. 1639.

⁵² Art. 15ka ustawy COVID-19.

⁵³ Turystyczny Fundusz Gwarancyjny: *Ostatnie powiadomienia w sprawie wniosków COVID*, https://tfg.ufg.pl/tresc/49/Ostatnie_powiadomienia_w_sprawie_wnioskow_COVID (dostęp: 13 marca 2021 r.).

⁵⁴ Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, druk nr 299, 26.03.2020 r., s. 18; <http://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/0ED4D419861EFC71C12585370038D29C/%24File/299.pdf> (dostęp: 9 maja 2020 r.).

⁵⁵ *Ibidem*.

ramy niniejszego artykułu). W literaturze odnaleźć można daleko idące poglądy w zakresie harmonizacji zupełnej, której podlega omawiany akt unijny. Podkreśla się, że taki rodzaj harmonizacji prowadzi do faktycznego wyparcia ustawodawstwa krajowego, a zakres swobody implementacyjnej w rzeczywistości nie istnieje⁵⁶. Powyżej opisane stanowisko można ocenić jako radykalne, ale oddające istotę funkcji takich regulacji, których celem jest zagwarantowanie wysokiego poziomu ochrony konsumenta. Podsumowując, w wyniku analizy przepisów art. 15k ustawy COVID-19 odnosi się wrażenie, że słuszne wsparcie dla organizatorów turystyki wymuszone wybuchem epidemii koronawirusa wprowadzone zostało nieodpowiednimi metodami. W dalszej perspektywie, oprócz ewentualnych trudności z odzyskaniem przez podróżnych wpłaconych środków, skutkiem wprowadzonej regulacji może być spadek zaufania konsumentów zarówno do państwa, jak i organizatorów turystyki. W takiej sytuacji nie sposób nie odnieść wrażenia, że zastosowane rozwiązanie, mimo efektywności krótkoterminowej, przyniosło wręcz odwrotny skutek do zamierzonego.

BIBLIOGRAFIA

- Borek D., Zawistowska H.: *Komentarz do ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych*, Gdańsk 2020.
- Kosińska-Madera A.: *Treść umowy o usługi turystyczne w kontekście zmian przepisów dotyczących imprez turystycznych*, *Ius Novum* 2018, nr 1.
- Kunkiel-Kryńska A.: *Glosa do wyroku TS z dnia 25 kwietnia 2002 r., C-183/00*, Europejski Przegląd Sądowy 2008, nr 10.
- Nesterowicz M.: *Prawo turystyczne*, Warszawa 2016.
- Osajda K.: *Ustawa o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych. Komentarz*, Legalis 2019.
- System prawa prywatnego*, t. 7, *Prawo zobowiązań — część szczegółowa*, pod red. J. Rajskego, Warszawa 2018.
- Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Komentarz*, t. III, pod red. D. Kornobis-Romanowskiej, J. Łacny, A. Wróbla, Warszawa 2012.
- Wójcik K.: *Polisa dla turystów obowiązkowa*, Rzeczpospolita, Prawo co Dnia z 5 października 2016 r.
- Komisja Europejska: *Cykl dotyczący postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom, lipiec 2020*, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/inf_20_1212 (dostęp: 6 lipca 2020 r.).

⁵⁶ A. Kunkiel-Kryńska: *Glosa do wyroku TS z dnia 25 kwietnia 2002r., C-183/00*, Europejski Przegląd Sądowy 2008, nr 10, s. 49–55.

Komisja Europejska: *Decyzje w sprawie naruszeń*, https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?typeOfSearch=false&active_only=0&noncom=0&r_dossier=&decision_date_from=&decision_date_to=&EM=PL&title=&submit=Search&lang_code=pl (dostęp: 6 lipca 2020 r.).

Komisja Europejska: *Information on the package travel directive in connection with the COVID-19*, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_info_ptd_19.3.2020.pdf (dostęp: 2 maja 2020 r.).

Komisja Europejska: *Postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego: główne decyzje podjęte w październiku*, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/inf_20_1687 (dostęp: 30 października 2020 r.).

Serwis Rzeczypospolitej Polskiej: *Pierwszy przypadek koronawirusa w Polsce*, 4.03.2020 r., <https://www.gov.pl/web/zdrowie/pierwszy-przypadek-koronawirusa-w-polsce> (dostęp: 2 maja 2020 r.).

Serwis Rzeczypospolitej Polskiej: *Tarcza antykryzysowa*, <https://www.gov.pl/web/tarczaantykryzysowa/wyszukaj-wsparcie-dla-swojej-firmy> (dostęp: 12 maja 2020 r.).

Turystyczny Fundusz Gwarancyjny: *Ostatnie powiadomienia w sprawie wniosków COVID*, https://tfg.ufg.pl/tresc/49/Ostatnie_powiadomienia_w_sprawie_wnioskow_COVID (dostęp: 13 marca 2021 r.).

Transposition of Directive (EU) No 2015/2302 on Package Travel and Linked Travel Arrangements, Workshop with Member States on 16 February 2017, http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=35324 (dostęp: 6 listopada 2018 r.).

Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, druk nr 299, 26.03.2020 r., <http://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/0ED4D419861EFC71C12585370038D29C/%24File/299.pdf> (dostęp: 9 maja 2020 r.).

Słowa kluczowe: koronawirus, COVID-19, tarcza antykryzysowa, impreza turystyczna, odstąpienie od umowy, rozwiązanie umowy.

SZYMON SZMAK, KACPER SZMAK

POSTPONING THE EFFECTIVENESS OF WITHDRAWAL
FROM THE PACKAGE TRAVEL CONTRACT —
PROVISIONS OF THE ART. 15K OF POLISH COVID-19 ACT
IN THE LIGHT OF 2015/2302 EU DIRECTIVE

S u m m a r y

The aim of the article consists in a brief analysis of the specific legislative solution regulated in Art. 15k of the special-purpose law referred to as the COVID-19 Act. This provision introduces the institution of postponing the effectiveness of withdrawal from a contract before the start of the travel package, while modifying the regulation of Art. 47 of Polish Travel Package Act which implements Art. 12 of EU Directive 2015/2302 on package travel. It seems that the legislator's goal was to extend the maximum 14-day deadline for refund by the organizers of any payments made by the travelers for the package in the face of a crisis in the tourism industry caused by a coronavirus pandemic. Despite the general positive assessment of the state's activity in this respect, the introduced regulation raises doubts in relation to many legal aspects and the most serious objection to the legislator is the introduction of provisions that are contrary to the principles clearly defined in the EU Directive.

Keywords: coronavirus, COVID-19, anti-crisis shield, package travel, withdrawal from the contract, contract termination.

